

Arkistolaitoksen tilanhallinta ja arkistosiirrot

Suomen VIII Arkistopäivät

Matti Walta

19.5.2010

KANSALLISARKISTO
RIKSARKIVET

Selvitysmies

- *Opetusministeriö asetti 7.8.2009 tehtävänään mm.:*
 - *Arkistolaitoksen tilojen käyttö ja riittävyys vuoteen 2025.*
 - *Keskusarkiston perustamistarve.*
 - *Kuntasektorin aineiston säilyttäminen maksua vastaan arkistolaitoksen tiloissa.*
- *Raportti valmistui 29.12.2009: ”Arkistolaitoksen keskusarkiston perustamistarpeen selvittäminen”, Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2010:2.*

KANSALLISARKISTO
RIKSARKIVET

Siirtosykli

- *Kansainvälinen evaluointipaneeli katsoi 2005, että eurooppalaisessa kontekstissa 40 vuoden siirtymäaika on melko pitkä.*
- *Arkistolaitoksessa ei-julkisia asiakirjoja voidaan vapaammin antaa tutkijoiden käyttöön kuin virastoissa.*
- *Pitempi säilytysaika virastoissa voi johtaa siihen, että siellä ei olla kiinnostuneita järjestämään ja luetteloimaan asiakirjoja, joita ei tarvita ajankohtaisten virkatehtävien hoidossa.*
- *Paneeli päätyi voimakkaasti suosittelemaan, että 25 vuotta vanhemmat asiakirjat siirretään arkistolaitokseen.*

ARCHIVVM

KANSALLISARKISTO
RIKSARKIVET

Kansallisarkiston lausunto raportista 22.3.2010.

- *Tiloja ei pidä vuokrata kunnille määräaikaisesti.*
- *Arkistolaitoksen ei ole syytä pyrkiä ottamaan vastuuta kuntasektorin pysyvästi säilytettävistä arkistoista.*
- *Julkishallinnon tulee muilla toimin varmistaa kuntasektorin pysyvästi säilytettävien aineistojen nykyistä keskitetympi ja kustannustehokkaampi säilyttäminen.*
- *Arkistolaitoksen yksiköihin tapahtuvien analogisten aineistojen siirtosykli voidaan säilyttää 40 vuotena.*

KANSALLISARKISTO
RIKSARKIVET

Aineiston määrä arkistolaitoksessa

- *Arkistoja 180 hyllykilometriä.*
- *Tyhjää 60 hkm.*
- *Muiden käytössä 8 hkm (tämä tarkoittaa aineistoja, jotka ovat määräaikaisella vuokrasopimuksella säilytettävänä).*
- *Kirjastojen käytössä 6 hkm.*
- *Karttoja ja piirustuksia 1 700 000 kpl.*

KANSALLISARKISTO
RIKSARKIVET

Pysyvästi säilytettävän aineiston määrä arkistolaitoksen ulkopuolella

- –1960 12 hkm
 - 1961–1970 20,4 hkm
 - 1971–1980 32,7 hkm
 - 1981–1990 39,6 hkm
 - 1991–2000 41,8 hkm
 - 2001–2005 23,5 hkm
- Näistä aikaistettuja siirtoja (KIRSI ja ALKU) noin 30 hkm.
- Mahdollisesti siirrettävät kirkonarkistojen rippikirjat ja perhelehdet vuoteen 2000.

ARCHIVVM

KANSALLISARKISTO
RIKSARKIVET

Ongelmia

1. *Mikäli siirrot tulevat aikataulun mukaan, arkistolaitoksen tilat ovat täynnä vuonna 2015.*
2. *Saavatko viranomaiset aineistonsa siirtokuntoon?*
3. *Kuinka suuri osa aineistosta digitoidaan ja säilytetään vain sähköisessä muodossa?*
4. *Mitä aineistoja sijoitetaan keskusarkistoon?*

KANSALLISARKISTO
RIKSARKIVET

Ratkaisuja

- 1. Ei ole todennäköistä, että asiakirjat tulevat niin nopeasti.*
- 2. Viranomaiset eivät pysty saamaan aineistojaan siirtokuntoon.*
- 3. Ei ole tehty mitään päätöstä aineiston digitoimisesta ja säilyttämisestä vain sähköisessä muodossa.*
- 4. Ratkaisematta on mitä aineistoja sijoitetaan keskusarkistoon.*

KANSALLISARKISTO
RIKSARKIVET

Digitoinnista ja hävittämisestä

KA:n lausunto:

[Digitoitujen] aineistojen autenttisuus ja todistusvoimaisuus on myös pitkässä aikaperspektiivissä säilytettävä kiistattomana, mikä estää tällaisten alkuperäisasiakirjojen hävittämisen digitoinnin jälkeen niin kauan kun ei ole päästy sopimukseen perustuvaan kansainväliseen konsensukseen digitoitujen asiakirjojen kiistattomasta todistusvoimaisuudesta.

Toinen näkemys:

Kun tarkastellaan viranomaisten arkistoja, voidaan havaita, että niissä suurimmat asiakirjamassat muodostuvat saapuneista kirje- ja anomusasiakirjoista. Niihin perustuvat päätökset ja hallinnolliset toimet ovat oikeudellisesti merkittäviä, mutta ne ovat jo läpäisseet kaikki mahdolliset valitusprosessit, joten varsinaisiin asiakirjoihin ei enää voi kohdistua sellaisia autenttisuuden vaatimuksia, ettei niitä voitaisiin säilyttää pelkästään sähköisessä muodossa.

KANSALLISARKISTO
RIKSARKIVET

Edellytykset tilanhallinnalle ja siirroille

- 1. Nykyisen kaltainen maakunta-arkistojen piirijako ei ole siirtojen kannalta vastaisuudessa mahdollinen, vaan siirrot toteutetaan suunnitelmallisesti, ja keskitetysti päätetään aineistojen sijoittamisesta keskusarkistoon tai muihin arkistolaitoksen yksiköihin.*
- 2. Tämän kaiken hallitsemiseksi arkistolaitos tarvitsee yhteisen toimivan tilanhallintajärjestelmän.*

KANSALLISARKISTO
RIKSARKIVET